

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח התפילה

פרשת בלק

בס"ד | גיליון מס' 238

מדוע זוג צעיר איבד לנצח את חוש הריח?

וחרבו שלופה בידו... (כ"ב, כ"ג)

ה'מדרש תנחומא' בתחילת פרשת וירא, שחושף גילוי שמימי מכבשונו של בורא עולם, מגלה איך עובדת המערכת השמימית, כיצד ניתן לפצח אותה ולנצח אותה, וכך הוא מגלה, היישר מדברי אבינו שבשמים:

'אפילו אין האדם כדאי להיענות בתפילתו ולעשות עמו חסד, כיוון שמתפלל ומרבה בתחנונים - אני עושה חסד עמו!' - מדהים! לכן התפילה יש מערכת עוקפת זכויות, יכולת עליונה כמעט, להתעלם ממצבו הרוחני והגשמי של יהודי - לטוב או למוטב, להתעלות מעבר לכל שיקול של אם מגיע או לא מגיע לו, לדלג מעל השאלה האם הוא זכאי לישועות!

כל מה שכדאי כל כך לעשות הוא פשוט להתפלל, שוב ושוב, להתעקש, לא לוותר. גם אם נראה שהתפילה אינה נשמעת, גם אם לא חשים שהיא נענית - להוסיף ולבקש, להמשיך ולהתחנן, לפנות שוב ושוב ושוב באבא שבשמים ולומר לו: 'אבא, אתה כל יכול, עשה עמי חסד שאוכל להתגבר על הנסיגות, זכני בנחת יהודית, רפאני ה' וארפא, ותן לכל בריה ובריה די מחסורה, ותמחר ותחוש לגאלנו...'

ולא תמיד זה קל, כי - כאמור - לא תמיד רואים שהתפילה נענית, ואולי, לפעמים - נראה כי היא לא נענתה בכלל. אבל האמת היא שכל תפילה שיהודי נושא, כל דמעה נרגשת, כל תחינה בכוונה, כל בקשה מהבורא - מחוללת מהפכות של ממש, ביטול גזירות קשות, השפעת שפע שמימי אדיר, שינויים גורליים בחיים!

הבה נאמץ את כח התפילה, נישען על התפילה - עליה ורק עליה, נבטח בבורא יתברך ונבקש ממנו. ככל שנהפוך את תפילתנו לעבודת אומנות, ככל שנכוון בה, ככל שנשתמך עליה שביכולתה לפתור לנו את כל הבעיות, ככל שנזעק לאבא שוב ושוב - מובטח לנו כי בורא עולם שומע תפילת כל פה, וימלא משאלותינו במידה טובה, ישועה ורחמים!

ניחוח בלתי נסבל, ופתרונו...

היה זה בשנת תש"ד, בעיר לוצרן שבשווייץ, שהיתה נייטרלית מאימי מלחמת העולם שהשתוללה באירופה. באותם ימים נערכה חתונה קטנה בעיר, בה הוקמה משפחת שטיינמן הצעירה: הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, נשא את רעייתו הרבנית תמר ע"ה. החתונה נערכה בפשטות, ובני הזוג עברו להתגורר בבקתה קטנה ועלובה.

למרפא הפלא, בני הזוג חשו כי בביתם החדש יש ריח משונה, ניחוח מוזר. בכל עת שזרר בבית ריח לא ברור, שאין מקורו בבית או בבתי השכנים. הרב שטיינמן והרבנית

לכל אדם מאיתנו יש דברים בחייו שהוא רוצה לשפר. יהודים שואפים לשפר את מצבם הרוחני, כל אחד מאיתנו מבקש לזכות בנחת יהודית מילדיו, וכולנו רוצים להיות חכמים ונבונים, בריאים תמיד ומלאי אושר. כולנו מחפשים את הדרך הקלה והיעילה לזכות במימוש כל משאלות ליבנו, להצליח להגשים את כל שאיפותינו, בקלות, בנוחות, במינימום מאמץ...

האם יש דרך כזו? האם יש מעשה אותו נוכל לעשות - שיקל מעלינו את המעמסה ויקרב אותנו בצעדים בטוחים ורגועים אל ההישגים הרצויים לנו? ויותר מזה, אם חלילה וחס נקלענו לתסבוכת, למצוקה, למשהו שמקשה עלינו להתקדם, נראה כי הכל 'נתקע' לנו בדרך, האם יש דרך לנצח כל קושי, לפוגג כל חשש, להתגבר על כל הממורה!?

הבשורה היא שלא רק שיש כזו דרך, הדרך הזו היא שלנו, אנחנו אמונים בשימוש בה. זכינו, בני העם היהודי, שבגנטיקה שלנו עובר כח עלילי ייחודי, כלי עוצמתי שאין שני לו, שבכוחו אנחנו יכולים לחולל מהפכים, לשנות גורלות, להסיר כל קושי מדרכנו ולהגיע לכל הישג. אנחנו מאמונים בשימוש בכלי הזה, מיומנים ורבי נסיון בו, אין כמונו להצליח בעזרתנו...

לכח הזה קוראים כח התפילה. כח התפילה הוא הזכות העילאית הניתנת ליהודים, לעצור בכל רגע מהחיים, לעצום עיניים ולו לשניה בודדת, ולפנות לבורא עולם בשיחה אישית ישירה. הרי הוא קובע הכל, מכריע את גורלנו, כל מה שיש לנו הוא ממנו, כל מה שזכינו לו הוא במתנה ממנו, וגם הקשיים הניצבים בדרךנו - נשלחו אלינו ממנו. כל מה שאנחנו צריכים לעשות, הוא לפנות אליו, לשוחח אתו, לבקש את אשר על ליבנו, להתחנן על חייו!

ובפרשת השבוע, כאשר בלעם הרשע מבקש להשתמש בפיו כדי להמיט גזירות על עם ישראל, מעיר רש"י מדברי חז"ל כי בכך בחר בלעם לזנוח את דרך החרב - דרכם של שונאי ישראל, ולבחור בדרך הפה - שהיא הדרך שלנו. הוא ניסה לגנוב את הכלי בעזרתו אנו מנצחים כל מוקש, מבטלים כל גזירה, מגיעים לכל יעד - הוא כח התפילה, הכח שהוא האומנות שלנו!

כי אכן כן, בכל הדורות, מול כל הקשיים, בהיותנו עם נרדף וחבול, הכח העומד לנו הוא כח התפילה, הזכות לפנות לבורא עולם ולבקש, להתחנן, לשתוף שיה, ולפעול ישועה. זהו כח עוצמתי שבכוחו לשבר כל מגעול שמימי ולפתוח כל פתח אטום, כח שאין מה שיכול לעמוד בפניו!

כח התפילה, הוא כח מובנה בתוך נפשו של כל יהודי, בלי קשר לכמות זכויותיו, למצוותיו, לכוונותיו, ליכולותיו. רוצים לדעת עד כמה? הסכיתו ושמעו את דברי

מטרה שמימית...

היה זה בבוקרו של יום ששי, ג' אדר א' תשע"ט, בחצר בית נכנס צפתי קטן. אל בית הנכנס נכנס אברך, עונת דאגה על פניו. כשיצא מהבית התבקש לחזור עם קופסת מטרה לבתו הפעוטה, אולם מי כמוהו יודע כי בבג - כמו בכיס, אין פרוטה לפורטה. עוד כמה שעות תיכנס השבת, הרי ברור שלא ניתן להיכנס לשבת כשאינן מטרה לקטנה...

הוא מתחיל להתפלל, אולם כל העת מוחו תפוס בשאלה מנין יבוא עזרו. הוא תכנן להישאר בבית הנכנס עד לאחר אמירת 'קדושה', ולאחר מכן למחר לנסות לחפש מקור מימון, לקניית המטרה הנכספת. אלא שביצעומה של התפילה, בברכת 'שמע קולנו', גילה כי בסידור מופיעה תפילה יפה על הפרנסה, והחליט כי זו העת להתפלל אותה...

לכמה רגעים שכח מהמטרה הבעורת, והתרכז בשיחה נרגשת עם אבא שבשמים, מי שנתן לו את הפעוטה - בוודאי יכול לתת לו את המטרה עבודה... בדמעות שליש ביקש סיוע שמימי, וכשסיים את תפילת הלחש - חש שאין זה הוגן לברוח מבית הנכנס אחר 'קדושה'. הן הוא עומד לפני המלך ומצפה לקבל מידיו מטרה, וכיצד יברח ממנו!?!...

הוא מחליט להישאר עד תום התפילה, ומיד בסיומה הוא יוצא החוצה, מתקשר לחבר לגבי נושא אחר כלל, ואז, בסוף השיחה, למרבה ההפתעה, החבר שואל אם יש לו מה לעשות ב-400 שקל, שהוא רוצה להעביר למישהו שזקוק לכך... 'יש לי מה לעשות בהרבה יותר מ-400 שקל', הוא משיב בצחקוק מריד, 'אבל 400 שקל עכשיו - הם קריטיים עבורי!'

'קיבלת' - משיב לו הידיד, וכעבור פחות משעה מסיום התפילה, רכש מיזוענו 5 אריות מטרה נוצצות ובהקות, ועוד כמה מוצרים לשבת המתקרבת, אותם קיבל בתזמון מושלם מידיו של שומע תפילתו...

סיפור נפלא זה, שפורסם בגיליון 'קדוש היכלך', מוכיח עד כמה כשנראה שכל השערים סגורים, כשאין אופק בקצה המנהרה, ההסתמכות על התפילה, הדבקות בה, הדמעות לאבא שבשמים - מחוללות ישועות, יוצרות ניסים. אחים יקרים, הבה נשתמש בכלי התפילה בכל עת, שיפכו לפנינו את ליבכם, והוא וישעכם!

החלו ב'תחקיר' בכדי לגלות את מקור הריח, ואז התברר לצערם ולדאבונם, כי מקור הריח בכנסיה הסמוכה לביתם, כנסיה המשתייכת לזרם קיצוני, שמקטיר קטורת לעבודה זרה!

'אוי ואבוי! - זינק הרב שטיינמן כנשן נחש', הלא אנו נהנים מריחה של עבודה זרה האסורה בהנאה! חלל ביתנו מלא בניחוח תקרובת פסלים משוקצים! רבונו של עולם, היתכן כדבר הזה?! - נזעק, ובני הזוג החלו במאמצים לאטום את הבית, להגיף חלונות ותריסים, לחסום כל כניסת אוויר. ברם, כל אלו לא העילו. מדי יום ביומו, כשהוקטרה הקטורת לפסל המטופש שבכנסיה - התמלאה הסביבה כולה בריח, שלאחר שנודע מקורו הפך לדוחה ומבחייל במיוחד...

כשראו הרב והרבנית כי כל נסיונות האיטום נכשלים מול עוצמתו של הריח, ביקשו לעבור דירה, אך הדבר לא היה ביכולתם הכלכלית. אט אט, החלה לחלחל לליבם ההבנה כי הם נשארים 'תקועים' בביתם זה, בתוככי ענן הריח הנוראי... הדבר שבר את ליבם, הם חיפשו כל מוצא מהסבך, אולם הוא לא נראה באופק... מה עושים בני זוג, כשהם נתקלים בקושי כה נורא? כיצד מתמודדים עם ריח שאין דרך לשלוט בו? ובכן, בערב אחד נצנץ רעיון בלבו של הרב שטיינמן, והוא פנה לרעייתו הצעירה והצדקנית, ואמר כשמעיניו זולגת דמעה סוררת: 'ראי נא. הלא ניסינו לחשוב על כל פיתרון, רצינו לעשות הכל, נראה כי נגזרה הגזירה ואנחנו נגור כאן. אולם, יש בידינו עוד כלי אחד שטרם נוצל כראוי, פיתרון אחד שעוד לא חשבנו עליו, והוא - - -

הבה נתפלל לבורא עולם שיקח מאיתנו את חוש הריח. פשוט נעמוד ונבקש מאבא שבשמים, הוא זה שנתן לנו את כל חמשת החושים, וברצותו - הוא יכול ליטול את אחד מהם בחזרה על נקלה. הבה נתפלל אליו, נזעק מעומק הלב כי יקח מאיתנו את חוש הריח, איננו רוצים להריח עוד כלום לעולם - ובלבד שהריח הנורא הזה לא יחדור לגופנו ולנפשנו!

הרבנית שמעה את הדברים, והרעיון נראה לה מושלם. מה שווה חוש הריח אם הוא גורם להרחת קטורת עבודה זרה? למה להחזיק אף פעיל ותקין, כשבעטיו מריחים קטורת המוקטרת כתקרובת עבודה זרה?! הצטנפו בני הזוג איש בפניתו, מתפללים לבורא עולם בדמעות שליש, 'אנא, קח מאיתנו את חוש הריח, למענך - איננו רוצים בו!'

דקות ארוכות התפללו מעומק הלב, כשהם עוצרים מדי פעם, לבדוק אם חוש הריח עדיין פעיל. הדקות נקפו והפכו לשעות, הם מוסיפים להתפלל, כשדמעות זולגות מעיניהם ללא הרף. עד שלפתע פתאום, כעבור כמה שעות תפילה מעומק הלב, גילו כי חוש הריח שלהם נעלם ואיננו, הם אינם מריחים דבר!

עתה הוקל להם מאוד, תפילתם נענתה, והם פרצו בתפילה הודיה נרגשת - הפעם על הנס שהתחולל נגד עיניהם, כשבורא עולם שמע את תפילתם ונענה לבקשתם, ונטל מהם את חוש הריח. כל ימיהם היו הרב שטיינמן ורעייתו הרבנית נטולי כח הרחה, חוש הריח שלהם לא שב לפעול עד יומם האחרון, עדות אילמת אך נוקבת לכח הרב שטמון בתפילה מעומק הלב, בבקשה עקשנית מבורא עולם, בתחנון בלתי מתפשר בדמעות רותחות!

סיפור נפלא זה, אשר הובא בגיליון 'בקהילתנו', חושף רובד סמוי על כח התפילה. לפעמים, אדם מתמודד עם קושי, אתגר או מאמץ. הוא בטוח שהוא מכיר כל פיתרון אפשרי, ומוכן אפילו לחפש פתרונות נוספים - מורכבים ודורשי מאמץ ככל שיהיו, ובה בעת, הפיתרון קרוב אליו כל כך, בהישג ידו ממש: פשוט להתפלל, לבקש, לזעוק, להתחנן, לנקוש בשערי שמים ולבקש לשנות את הגורל, להפוך את ההחלטה, לחולל את המהפך הרצוי!

הבה ניקח את המסר הזה העולה מחוש הריח של הרב שטיינמן ורעייתו - שבטל כלא היה לנוכח תפילה מעומק הלב. הנה כי כן, תפילה בכוחה לשתק חוש - כשם שביכולתה לחדשו. היא יכולה לחולל מהפך פיזי, ביולוגי, טכני, גורלי, אין לה מעצורים. ככל שנתחבר לכח התפילה, ככל שנבטח בכח הזה, ככל שנשתמש בו מתוך אמונה שלימה בכוחו ובעוצמתו - כך נזכה לראות בחסד ה' ובישועתו, והוא ימלא משאלותינו לטובה ולברכה!

מערכת רכב משמחת...

הרב ג. גיבור סיפורנו, היה נהג חדש וטרי בעת שהחנה את רכבו בחניון צפוף באחת משכונות ירושלים, וכשניסה לצאת מהחניון - לא הצליח לסובב את ההגה כראוי, ונתקע בעוצמה ברכב שחנה בחניה. מעוצמת הפגיעה נשבר מכסה הבגאז' של הרכב, פנסיו התנפצו, הפח נמערך, ששון ושמחה...

הרב ג. לא ידע את נפשו. הן זה עתה קיבל את הרישיון, והוא נהג כה חדש, לא נעים להתחיל את חיי הנהיגה בתאונה שכזו... הוא מביט לכל עבר, מחפש את בעל הרכב, וכשהוא מגלה שהוא לא בסביבה, הוציא פתק מכיסו, רשם התנצלות נרגשת בכתב ידו, הוסיף את מספר הטלפון שלו, והותיר את הפתק על השמשה הקדמית של הרכב הנפגע, כמקובל במקרים כאלה.

כצפוי, למחרת בבוקר צלצל מכשיר הסלולרי שלו, והאיש מעבר לקו הזדהה כבעל הרכב הנפגע. הרב ג. התנצל מעומק הלב, וביקש מבעל הרכב לסור למוסך, לבדוק

מה גודל הנזק, והוא בוודאי מתחייב לשאת בעלויותיו... אלא שהרב ג. לא העלה בדעתו באיזה סכום מדבר, ולבו נרעש כשהאיש שב והתקשר, ובישר לו ביובש: 'הייתי במוסך, וצר לי לבשרך כי עלות התיקון היא 8000 שקלים. מתי אתה יכול להעביר לי את הכסף כדי שאוכל להכניס את הרכב לתיקון?'

לבו של הרב ג. צנח. 8000 שקלים? הן זהו סכום עצום, כגובה כל הכנסתו החודשית הקבועה! רבונו של עולם, איך מתמודדים עם נזק כזה, עם חור כה גדול בכיס!?

כעבור כמה שניות התאושש, ואז השיב לבעל הרכב בנימוס: 'ראי נא, אינני מתכוון להתחמק, עשיתי את הנזק - ואשלם את כולו. עד השקל האחרון, אלא שאין לי כסף כרגע. התואיל להמתין עם ביצוע התיקון עד העשירי לחודש, המועד בו משכרתי נכנסת אל הבנק, ורק אז תכניס את הרכב לתיקון, כשאוכל לשלם לך את הנזק מיידית?'

האיש ניאות להמתין כמה שבועות, והרב ג. החל לחסוך מפתו, מנסה להתקיים במינימום הנדרש, להדק את חגורת התקציב המשפחתית. הן בחודש הבא אין לו משכורת - כולה משועבדת לתיקון הנזק!

הגיע היום הגורלי, יום כניסת המשכורת, ובמקרה - היה זה ביום ההולדת של הרב ג., עת רצון אישית שלו. הרב ג. יוצא מביתו לתפילה שחרית, מתכנן לטפל בהעברה הבנקאית בשעות הבוקר - עם שובו מהתפילה. על פניו שרייה עננת דאגה, מי יודע מהיכן יתקיים בחודש הקרוב, הרי כל משכורתו עומדת להיעלם...

הוא נכנס לבית הכנסת ופותח בתפילה נרגשת. מכוון בכל מילה, ובמקומות המיועדים לכך - מוסיף תפילה משלו. בדמעות ובתחנונים הוא מבקש מהבורא מוצא מהסבך, הכנסה נוספת, סכום שייפול עליו משמים, משהו שיעניק לו חמץ של פרנסה בחודש הקרוב. בקול נרגש הוא מבקש מבורא עולם, כי ישמור על משפחתו שלא יחסר להם דבר, הזן את העולם כולו בטובו - ישמור על בני משפחתו ג., שגם החודש יהיה להם מה לאכול...

תפילתו ארכה שעה ארוכה, הוא חש כי לבו נפתח, מעייף דמעותיו נבע מאליו. רק בשעת בוקר מאוחרת שב מבית הכנסת, ואז גילה על צג הטלפון 10 שיחות שלא נענו, כולן מבעל הרכב. 'הן לא התכוונתי להתחמק, אני עושה לו היום את ההעברה, למה הוא רודף אחריי?! - רטן לעצמו, 'עכשיו אני מטפל בהעברה, לא צריך להתקשר בשביל זה 10 פעמים!'

הוא מתקשר לבעל הרכב, והלה - בקושי יכול לדבר, כולו נרגש, נפעם, המום... הרב ג. מתבלבל, אינו מבין מה פשר השתיקה, מדוע האיש מתנשף, וממתין בסבלנות כדי לשוחח איתו בנחת. ואז בעל הרכב צועק: 'אתה איש טוב אתה, לא יודע, אבא שבשמים אוהב אותך, איזה מזל יש לך...'

'מה קרה? מה קרה?' - ניתר הרב ג., עדיין לא מבין אם הלה מבשר טובות או רעות, אם הוא רציני או ציני. ואז מספר לו בעל הרכב, כי לפני כשעה נכנס אוטובוס אגד נהוג בידי נהג ערבי לאותו חניון בו חנה הרב ג., וגם הוא לא הצליח לצאת מהחניה בקלות. בשלב מסוים, במהלך סיבוביו בנסיונות לצאת, לא הבחין ברכב העומד בפניה, ופשוט מעך אותו לחלוטין, הפך אותו לערימת גרוטאות מרוסקות...

'אתה לא מאמין!' - הוסיף בעל הרכב ואמר, 'לפני כמה דקות הגיע שמאי של חברת אגד, בדק את הרכב, וקבע לי פיצוי - תשלום מלא של מחיר הרכב, כי הוא התרסק לחלוטין. ואתה, הרב ג., אתה פשוט ניצלת בנס. האוטו איננו, הנזק שששית נמערך תחת נזק אחר, ואני מקבל את הסכום במלואו מאגד - כך שאתה פטור מתשלום, בר מזל שכמוך!'

לבו של הרב ג. ניתר בהתרגשות. הן לפני שעה קלה עמד והתפלל, הרהר על פתרונות שונים שיכולים לפתור את מצוקתו הכלכלית, ועתה - מסתבר שלבורא דרכים מקוריית משלו, הוא פותר את הבעיות בדרכים אחרות... בקול נרגש לחש 'ברוך השם, איזה נס ופלא!'. ואז מיהר לתקן את בעל הרכב:

'זה באמת נס, אבל זה לא עניין של מזל, זה פשוט עניין של תפילה. הבוקר קמתי שבור, ידעתי שכל משכורתית הולכת אליך - ובצדק, ופשוט התפללתי לבורא עולם שישעני. הנה, ראת בעיניך, הוא שלח את נהג האוטובוס לחניון. עצם את עיניו שלא יראה את הרכב שלך, נתן לו כח ללחוץ על הגז בכל הכח כדי שהאוטו יימחץ לחלוטין, וכל זאת - על מנת שלא אצטרך לשלם את הנזק שגרמת... זה לא 'בר מזל', זה 'בר תפילה' ידידי!' - סיים הרב ג. ונפרד מבעל הרכב לשלום...

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'פיקודיך דרשת' - בעדות אישית מפי הרב ג., מבטא ומדהד: גם כשלא רואים מוצא מהסבך, גם כשנראה שהאפשרויות השונות מוצו עד תום, גם כשחושבים שאין דרך לישועה - התפילה מוצאת דרכים משלה, דרכים עוקפות ויצירתיות, שחוצבות ישועה נכספת, שחושפות ניסים נשאים...

יהודי יקר! מול כל אתגר, מול כל קושי, גדול כקטן, רוחני או גשמי, בריאותי או פרנסתי, אל תרים ידיים - תרים את הקול. אומנות העם היהודי היא בתפילה, אין כוחנו אלא בפה. ככל שנרבה להתפלל ככוונה, להסתמך על כח התפילה, לעמוד בדבקות מול בורא עולם ולבקש שוב ושוב בדמעות לזכות לישועה - כך נצליח לראות בחסדי ה' ובניסיו הגלויים, ולהעיד כי אבינו שבשמים שומע תפילת עמו ישראל ברחמים!